

Motion till riksdagen 2020/21:181

av Daniel Riazat m.fl. (V)

Lärarnas arbetsvillkor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att ställa högre krav på huvudmännen att möjliggöra fortbildning av obehörig personal inom förskolan till förskollärare, obehörig personal inom skolan till lärare och obehörig personal inom fritidshemmen till lärare för fritidshem och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder som på allvar förbättrar personalens arbetsmiljö i skolan och tillkännager detta för regeringen.

Behörig personal i förskola, skola och fritidshem

Elevers rätt till utbildning förutsätter att skolan är tillgänglig för alla, att det finns välutbildade lärare och andra resurser som behövs för att ge utbildningen en god kvalitet. På alla skolor behövs kompetenta lärare som kan möta varje elevs behov i sin undervisning och som kan delta aktivt i den pedagogiska utvecklingen. En grundläggande förutsättning för detta är att endast behöriga lärare ska kunna få en tillsvidareanställning och att obehöriga lärare kan få möjlighet till vidareutbildning för att få lärarexamen. Även de lärare som är behöriga måste ges möjligheten till fortbildning och kompetensutveckling.

Det råder stor brist på lärare och pedagoger i svensk förskola, skola och fritidshem. Bristen på behörig personal gör att det i praktiken är möjligt att som obehörig få jobba flera år i sträck på samma skola eller förskola. Vänsterpartiet är övertygat om att den som väljer att fortsätta arbeta som lärarvikarie under flera år också har kapaciteten att klara av att ta en lärarexamen. Detsamma gäller även pedagoger inom förskola och fritidshem. I dag saknas dock tillräckliga incitament för många huvudmän att stötta sina vikarier och obehörig personal att läsa sig till behörighet. Det går även att konstatera det faktum att många fristående skolor har färre behöriga lärare eftersom det är billigare att ha obehöriga lärarvikarier. På så sätt kan de vinstdrivande koncernerna utöka sina

vinstmarginaler. Vänsterpartiet vill underlätta personalförsörjningen inom välfärdens olika bristyrken, såsom lärare och förskollärare, genom att införa den s.k. Dalamodellen nationellt. Modellen innebär en ny utbildningsform där studenterna får anställning med lön samtidigt som de studerar.

Generellt sett behöver elevstödjares, fritidsledares och socialpedagogers roll i skolan stärkas. På alla förskolor och skolor behövs kompetenta lärare och pedagoger som kan möta varje barns och elevs behov i sin undervisning och som kan delta aktivt i den pedagogiska utvecklingen.

Vänsterpartiet vill därför ställa högre krav på huvudmännen att möjliggöra fortbildning och vidareutbildning av obehörig personal inom förskolan och skolan.

Även inom fritidshemmen är situationen vad gäller personalförsörjning bekymmersam.

Fritidshemmens verksamhet ska hålla hög pedagogisk kvalitet och för Vänsterpartiet är det en självklarhet att andelen personal med fritidspedagogexamen och fritidsläraryxamen behöver öka. De som redan är anställda på fritidshemmen men som saknar relevant utbildning bör vara en självklar målgrupp att rikta särskilda insatser till genom vidareutbildning och validering för anställda på fritidshem som saknar pedagogisk högskoleexamen. Regeringen bör därför utreda möjligheten att ställa högre krav på huvudmännen att möjliggöra fortbildning av obehörig personal inom förskolan till förskollärare, obehörig personal inom skolan till lärare och obehörig personal inom fritidshemmen till lärare för fritidshem. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Arbetsmiljön

Arbetsmiljön i skolan måste förbättras. Skolan är Sveriges största arbetsplats men samtidigt också en av de sämsta avseende arbetsmiljön. Det finns få yrkesgrupper som skulle kunna tänka sig att arbeta under de förhållanden som skolans personal (ofta kvinnor) tvingas göra. Stora mängder administration, för få kollegor och icke anpassade lokaler är bara några av de saker som hör till vardagen för lärarna. Vänsterpartiet vill ge skolan mer resurser. Vi vill även se en systematisk förändring som är bortom vinstjakt och new public management. Det är viktigt att förbättra lärarnas arbetsvillkor för att kunna motverka bristen på lärare. Arbetsmiljön och arbetssituationen är de vanligaste skälen till att lärare väljer att arbeta med något annat än skolan. God pedagogik utförd av utbildade lärare är förutsättningen för en god kvalitet och därmed goda elevprestationer. För att förbättra lärares arbetsmiljö behöver lärarna få fler kollegor som har annan kompetens än att vara just lärare. Det behövs bl.a. en bättre fungerande elevhälsa. Om barn mår dåligt är det viktigt att de får ett professionellt bemötande. I dag faller det ansvaret alldeles för ofta på redan överarbetade lärare. Många utbildade lärare och förskollärare jobbar i dag inom andra yrken. Med en bättre arbetsmiljö kan många behöriga lärare lockas tillbaka till att arbeta inom förskolan och skolan. Regeringen bör

därför återkomma med förslag på åtgärder som på allvar förbättrar personalens arbetsmiljö i skolan. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Daniel Riazat (V)

Nooshi Dadgostar (V)

Maj Karlsson (V)

Ilona Szatmari Waldau (V)

Momodou Malcolm Jallow (V)

Karin Rågsjö (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)